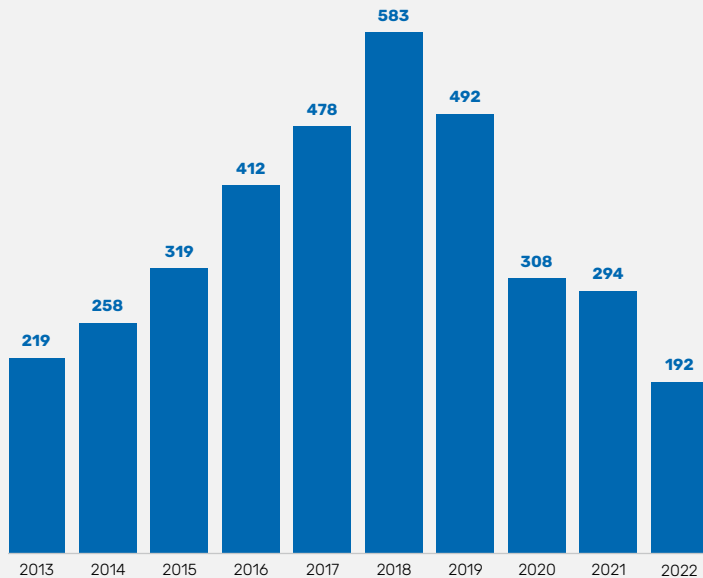

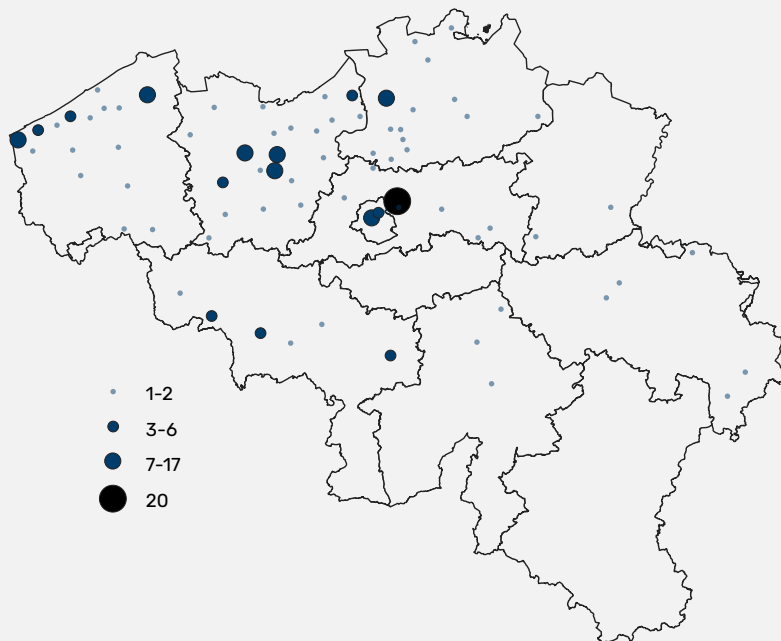
2. Mensensmokkel

Inbreuken mensensmokkel (gegevens van de politie)

Geregistreerde inbreuken mensensmokkel 2013-2022

Geregistreerde inbreuken mensensmokkel 2022

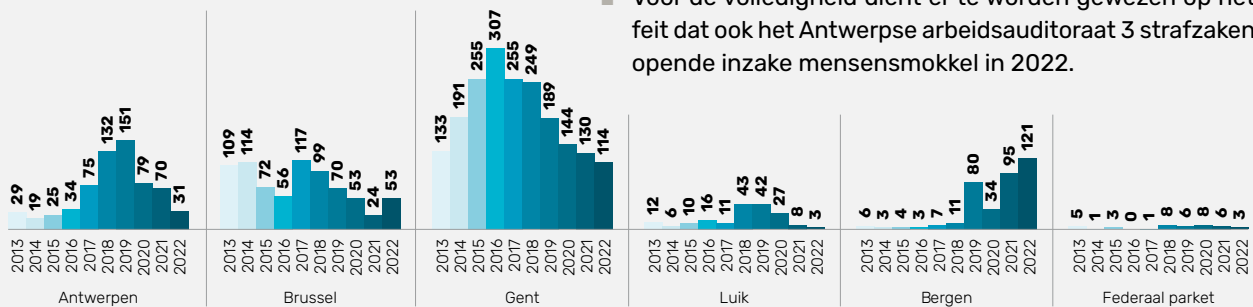
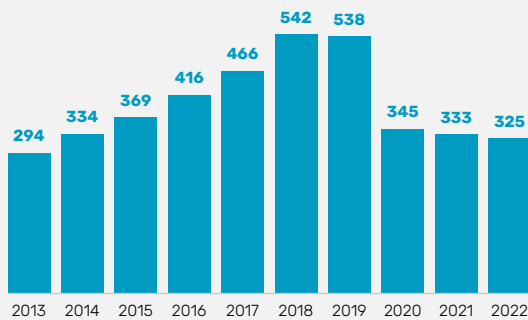
In 2022:

- Werden er 192 inbreuken inzake mensensmokkel vastgesteld door de politiediensten. Een daling met 35% ten opzichte van het jaar voordien en het laagste aantal in de afgelopen tien jaar.
- Gebeurden 4 op de 5 vaststellingen in het Vlaamse Gewest. In het Waalse Gewest en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden er respectievelijk 21 en 18 feiten geregistreerd. 1 vaststelling kon niet worden gelinkt met een locatie.
- De inbreuken werden voornamelijk vastgesteld in de provincies Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen. Die vallen hoofdzakelijk te herleiden tot de provinciehoofdsteden zoals Gent (17), Brussel (18 inbreuken in de 19 gemeenten), Antwerpen (7), Brugge (7) alsook tot de site van de luchthaven in Zaventem (20). Er werden in de kustgemeente De Panne 9 inbreuken geregistreerd.

Strafzaken voor mensensmokkel bij de parketten

Mensensmokkel:

- Art. 77bis, 77ter, 77quater en 77quinquies van de vreemdelingenwet;
- Code 55G.

In 2022:

- Zijn er 325 strafzaken bij de correctionele parketten binnengekomen wegens mensensmokkel, een minieme daling ten opzichte van 2021 en een voortzetting van de dalende trend sinds 2018.
- In de rechtsgebieden van Antwerpen, Gent en Luik valt deze evolutie het best waar te nemen: een gestage groei vanaf 2013 die een piek bereikt in de periode 2017-2019 om vervolgens te dalen.
- In het ressort van Bergen worden de jongste jaren opvallend veel strafzaken inzake mensensmokkel geregistreerd. Vorig jaar werden daar zelfs meer strafzaken geopend dan in het ressort van Gent (dat de provincies Oost- en West-Vlaanderen omvat). Deze situatie is eens zo opmerkelijk gelet op het lage aantal door de politie geregistreerde inbreuken in de provincie Henegouwen. Deze merkwaardige tendens werd gesignaleerd aan de betrokken diensten en wordt op het moment van de redactie van dit verslag verder onder de loep genomen.
- Voor de volledigheid dient er te worden gewezen op het feit dat ook het Antwerpse arbeidsauditoraat 3 strafzaken opende inzake mensensmokkel in 2022.

Ressort: omschrijving van de territoriale bevoegdheid van een jurisdictie. België is verdeeld in vijf grote gerechtelijke ressorten met telkens een hof van beroep. Elk hof van beroep is bevoegd voor verschillende gerechtelijke arrondissementen.

- Antwerpen → Antwerpen en Limburg
- Brussel → Brussel (Brussel en Halle-Vilvoorde), Leuven en Waals-Brabant
- Gent → West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen
- Luik → Luik, Eupen, Namen en Luxemburg
- Bergen → Henegouwen

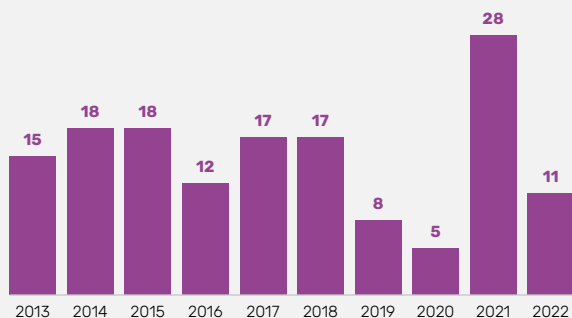
Onvoldoende onderzoekscapaciteit en identificatie van daders zijn de voornaamste obstakels voor een succesvolle vervolging

Van de 325 strafzaken wegens mensensmokkel die in 2022 bij de parketten binnengekomen zijn, waren er op 7 mei 2023 al 222 geregistreerd als "behandeling zonder strafrechtelijke vervolging", oftewel zo'n 68%.

- In 117 gevallen gebeurde dat om opportuniteitsredenen en in 105 gevallen om technische redenen (waarvan 35 omwille van onvoldoende bewijslast).
- Bijna een derde (70) van deze beslissingen vloeit voort uit de onmogelijkheid om de dader(s) te identificeren. Met andere woorden, meer dan 1 op de 5 binnengekomen strafzaken in 2022 was op 7 mei 2023 al geregistreerd als "behandeling zonder strafrechtelijke vervolging" wegens onbekende dader(s).
- In 77 gevallen werd de strafzaak niet verder vervolgd omwille van onvoldoende onderzoekscapaciteit.

Nieuw opgestarte begeleidingen van slachtoffers van mensensmokkel door de gespecialiseerde centra

Aantal opgestarte begeleidingen slachtoffers mensensmokkel 2013-2022

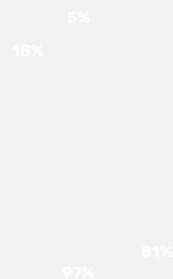

Profiel van nieuw opgestarte begeleidingen slachtoffers mensensmokkel 2022

Nationaliteit	Vrouwen		Mannen		Totaal
	<18	≥18	<18	≥18	
Syrië			2	3	5
Guatemala	1	1		2	4
Vietnam				1	1
Turkije				1	1
Totaal	1	1	2	7	11

In 2022 zijn er **11 slachtoffers** van een zwaardere vorm van mensensmokkel in een begeleidingstraject gestapt bij een van de drie gespecialiseerde centra.

- In 7 van de 11 gevallen betrof het **meerderjarige mannen**, al werd er eveneens een begeleiding opgestart voor **3 minderjarigen**.
- Onder de slachtoffers waren er 5 Syriërs en 4 Guatemalteken.

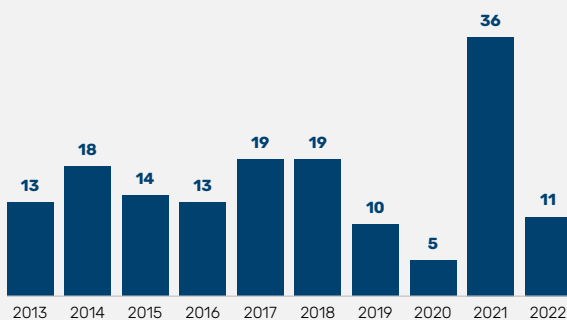
Slachtoffers van een verzwaarde vorm van mensensmokkel die in de procedure zijn gestapt (DVZ)

Net als de slachtoffers van mensenhandel kunnen ook de slachtoffers van een verzwaarde vorm van mensensmokkel aanspraak maken op het slachtofferstatuut. Deze verzwaarde vormen van mensensmokkel worden omschreven in artikel 77^{quater} 1° tot 5° van de vreemdelingenwet van 15 december 1980 en zijn van toepassing indien:

- Het misdrijf gepleegd is ten aanzien van een minderjarige;
- Er misbruik werd gemaakt van de bijzonder kwetsbare situatie waarin de betrokkene verkeert, waardoor het slachtoffer geen andere echte en aanvaardbare keuze heeft dan zich te laten misbruiken;
- Er gebruik werd gemaakt van geweld, dwang, bedreigingen of bedrog;
- Het leven van het slachtoffer in gevaar is gebracht, hetzij opzettelijk of door grove nalatigheid;
- Het misdrijf de oorzaak vormt van een blijvend fysiek of psychisch letsel.

Aantal slachtoffers mensensmokkel met verzwarende omstandigheden die in de procedure zijn gestapt

In 2022 waren er **11 slachtoffers van mensensmokkel** met verzwarende omstandigheden voor wie DVZ een eerste verblijfsaanvraag had ontvangen. Een sterke daling ten opzichte van 2021 maar van een vergelijkbare grootteorde als de jaren voordien.

Onder deze slachtoffers waren er:

- 9 mannen en 2 vrouwen.
- 6 personen met de Syrische nationaliteit, 4 Guatemalteken en 1 slachtoffer met een andere nationaliteit.
- Onder de slachtoffers werden er ook 5 minderjarigen geregistreerd.

Slachtoffers mensensmokkel onder verzwarende omstandigheden die in de procedure zijn gestapt naar leeftijd en geslacht

	0-17	18-25	26-30	31 jaar en +	Totaal	Mannen	Vrouwen
2013	1	3	5	4	13	11	2
2014	5	3	3	7	18	9	9
2015	5	2	4	3	14	7	7
2016	2	6	1	4	13	8	5
2017	4	6	5	4	19	13	6
2018	8	5	4	2	19	12	7
2019	3	2	3	2	10	6	4
2020	0	3	1	1	5	2	3
2021	0	20	7	9	36	31	5
2022	5	3	1	2	11	9	2

Opmerking: De Dienst Vreemdelingenzaken wenst bepaalde informatie niet vrij te geven om de identificatie van de betrokkenen uit te sluiten.

Definitieve veroordelingen voor mensensmokkel

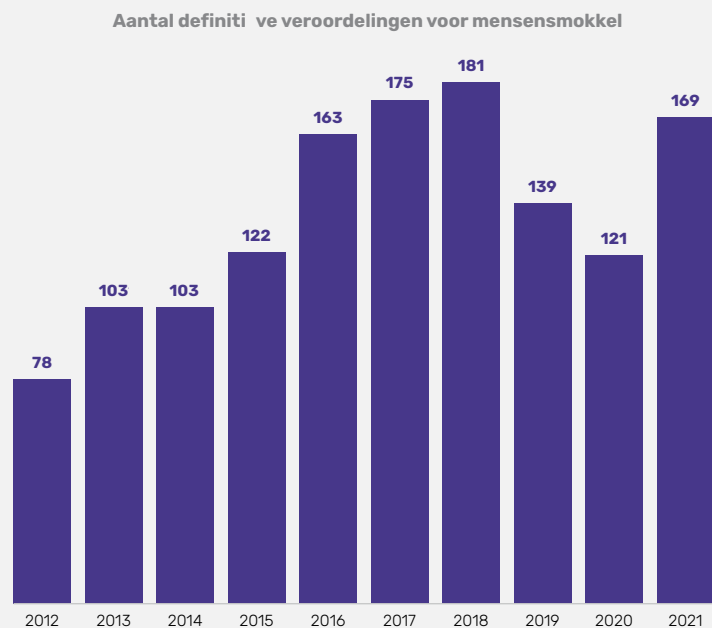
In 2021 werden er 169 definitieve veroordelingen uitgesproken wegens mensensmokkel, een stijging met 40% ten opzichte van het coronajaar 2020 en een vergelijkbaar aantal als in de periode 2016–2018.

Aangezien een veroordeling mogelijk uit meerdere strafbeslissingen bestaat, ligt het totale aantal straffen hoger dan het aantal veroordelingen. Zo werd er in 2021 over 582 straffen beslist.

Bij zo goed als alle veroordelingen werd er een gevangenisstraf uitgesproken in combinatie met een boete (al dan niet met uitstel).

In 111 gevallen werd de veroordeelde ontzet uit de burgerlijke rechten en in 137 gevallen was er sprake van een verbeurdverklaring.

Andere soorten straffen komen maar sporadisch voor.

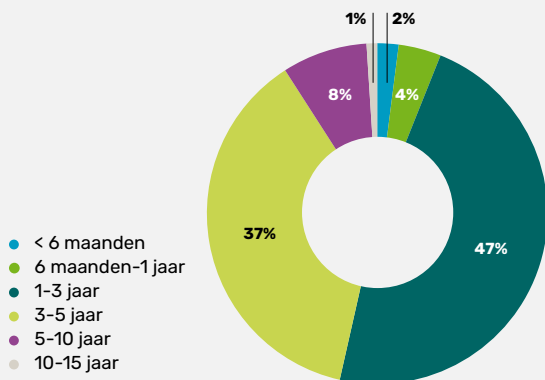

Voornaamste straffen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gevangenisstraf	74	96	100	120	154	174	176	128	118	161
Zonder uitstel	43	45	59	60	56	123	113	85	71	87
Met uitstel (volledig of gedeeltelijk)	31	51	41	60	98	51	63	43	47	74
Boete	76	94	100	117	158	172	177	132	120	164
Zonder uitstel	40	64	69	57	71	102	110	87	56	88
Met uitstel (volledig of gedeeltelijk)	36	30	31	60	87	70	67	45	64	76
Verbeurdverklaring	48	64	55	76	76	101	110	88	77	111
Ontzetting uit de rechten (art. 31 van het Strafwetboek)	60	79	75	89	120	130	135	90	97	137
Werkstraf	1	4	1	1	4	1	5	8	2	4
Andere	3	0	0	0	1	0	4	8	2	5
Totaal	264	338	332	403	513	578	607	454	416	582

Methodologische opmerkingen

- Deze cijfers hebben betrekking op het aantal definitieve veroordelingen, waartegen er dus geen beroep meer kan worden aangetekend.
- Sommige dossiers worden met enkele maanden vertraging in de databank ingevoerd. Daarom zijn de gegevens voor 2022 nog niet beschikbaar.
- Deze gegevens stemmen overeen met de situatie zoals die op 26 mei 2023 werd vastgesteld.

Duur van de uitgesproken gevangenisstraffen in 2021
(met en zonder uitstel)

Wat de duur van de uitgesproken celstraffen betreft:

- Meer dan 4 gevangenisstraffen op de 5 betreffen celstraffen van 1 tot 5 jaar.
- In 13 gevallen werd er een celstraf van 5 tot 10 jaar uitgesproken.
- In 2 gevallen werd er een celstraf van 10 tot 15 jaar uitgesproken. Het is de eerste keer dat dergelijke lange celstraffen werden uitgesproken.

Voornaamste nationaliteiten van de veroordeelden voor mensensmokkel in 2021

Nationaliteit	2021
Onbekend	43
België	29
Albanië	23
Irak	12
Iran	8
Soedan	7
Egypte	6
Syrië	6
Italië	5
Afghanistan	3
DR Congo	3
Frankrijk	3
Nigeria	3
Andere	18
Totaal	169

Net zoals in de jaren voordien is ook in 2021 de nationaliteit van een groot aantal veroordeelden niet gekend. Zo kan de nationaliteit van een kwart van de veroordeelden niet worden achterhaald. De overige veroordeelden vormen een diverse groep met 27 verschillende nationaliteiten.

In 2021 had een groot aantal veroordeelden de Belgische of Albanese nationaliteit. Andere veelvoorkomende nationaliteiten zijn Irak, Iran, Soedan, Egypte en Syrië.